PODR
POMORSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO W LUBANIU

JAK ZAŁOŻYĆ KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH?

OPRACOWAŁA: WERONIKA LEPAK

Dziękujemy za poświęcony czas i zapraszamy do wypełnienia ankiety, w której można ocenić tą ulotkę.

KLIKNIJ TUTAJ

Luban, grudzień 2023 r.

© Copyright by Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu
Luban 2023
Wszystkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, przetwarzanie i rozpowszechnianie bez zgody PODR w Lubaniu jest zabronione

Koło Gospodyń Wiejskich (KGW) to dobrowolna, samorządna, społeczna organizacja, działająca przede wszystkim na terenach wiejskich, która zrzesza ludność wiejską, głównie kobiety. Podstawowym filarem powstania tej organizacji jest aktywizacja mieszkańców wsi. Jednak Koło Gospodyń Wiejskich od wielu lat spełnia dużo ważniejszą rolę w społeczeństwie. Przede wszystkim służy pomocą rodzinom wiejskim w wychowaniu, kształceniu oraz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży.
Ma również wpływ na rozwój różnych form przedsiębiorczości kobiet. Kobiety promują region podczas wielu wydarzeń oraz dbają o podtrzymanie dziedzictwa kulinarnego i kulturowego. Sama idea KGW jest bardzo ważnym i potrzebnym elementem w kulturze wsi.
Obecnie Koła Gospodyń Wiejskich mogą funkcjonować w ramach:
• organizacji zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich (KRKGW) prowadzonym przez ARiMR
• Stowarzyszenia (zwykłego i rejestrowanego)

Koła mogą działać na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. 2018 poz. 2212). Chcąc podjąć się takiej działalności należy spełnić kilka warunków.

1. Potrzebne jest co najmniej 10 osób, które mają ukończone 18 rok życia i są mieszkańcami wsi, w której będzie założone koło.
2. Na terenie wsi może mieć siedzibę tylko jedno koło.
3. Koło może być założone na terenach wiejskich bądź miast do 5 000 mieszkańców.

Ważnym aspektem jest fakt, że osoby przynależące do koła nie mogą być członkami innych kół. Dodatkowy wymóg do spełnienia to nazwa koła. W nazwie musi się znaleźć odniesienie do terenu działalności koła, czyli należy wskazać co najmniej jedną nazwę miejscowości, na terenie, której koło prowadzi swoją działalność. Nazwa każdego koła musi być unikalna.

Po zebraniu członków należy uchwalić statut w formie uchwały. Gotowy wzór dostępny jest na stronie www.gov.pl. Następnie trzeba wybrać zarząd koła, który wystąpi o jego rejestrację. Jeżeli zarząd nie zostanie wybrany, wniosek może złożyć Komitet założycielski, który działa do czasu rejestracji, a następnie do czasu wyboru zarządu. Kolejnym krokiem jest wypełnienie dokumentu, tj.: WNIOSEK O WPIS KOŁA GOSPODYŃ WIEJSKICH DO KRAJOWEGO REJESTRU KÓŁ GOSPODYŃ WIEJSKICH, który również jest dostępny na stronie www.gov.pl wraz z załącznikiem i instrukcją. Wniosek można wypełnić i złożyć elektronicznie na portalu www.gov.pl lub na ePUAP bądź udać się do najbliższego Powiatowego Biura Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a tam przyjmie go Pełnomocnik ds. KGW i wyda zaświadczenie o wpisie do rejestru. Wszystkie potrzebne dokumenty potrzebne przy założeniu znajdują się na stronie www.gov.pl

Zarejestrowane koła raz w roku mogą liczyć na wsparcie finansowe. Kwota dofinansowania zależy od ilości członków koła i waha się od 8 000 - 10 000 zł. Dotację mogą przeznaczyć na działania statutowe np.:

- aktywność społeczno-wychowawczą i oświatowo-kulturalną w środowiskach wiejskich;
- działalność na rzecz wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich;
- rozwój przedsiębiorczości kobiet;
- inicjowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet na wsi;
- upowszechnianie i rozwijanie form współdziałania, gospodarowania i racjonalnych metod prowadzenia gospodarstw domowych;
- reprezentację interesów środowiska kobiet wiejskich wobec organów administracji publicznej;
- rozwój kultury ludowej, w tym w szczególności lokalnej i regionalnej.

Koła Gospodyń Wiejskich mogą również funkcjonować w ramach Stowarzyszenia.
Stowarzyszenia dzielą się na dwa rodzaje. Wyróżniamy stowarzyszenie rejestrowe oraz zwykłe. Podstawą prawną ich działania jest Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. 1989 Nr 20 poz. 104). Stowarzyszenie rejestrowe może założyć minimum 7 osób, które są obywatelami polskimi i mają pełną zdolność do czynności prawnych. Uchwalają one statut i wybierają zarząd oraz organy kontrolne. Ich podstawowym źródłem dochodów są składki członkowskie. Stowarzyszenie może ubiegać się o pomoc publiczną, tj. dotacje z budżetu państwa i z budżetu jednostek samorządu terytorialnego na realizację przedsięwzięć zaliczanych do zadań własnych państwa albo samorządu. Przyjmować może darowizny, spadki i zapisy, prowadzić działalność gospodarczą i z tego tytułu również uzyskiwać przychody. Ponadto stowarzyszenie może ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego i otrzymywać odpis podatku w wysokości 1%. Aby założyć stowarzyszenie zarząd wybrany przez członków musi wypełnić formularz zgłoszeniowy do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS), dołączając do niego statut wraz z wszelkimi niezbędnymi dokumentami (protokół z zebrania i uchwały). Aktualny formularz i zasady rejestracji można znaleźć na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości portal Gov.pl.

Stowarzyszenie może prowadzić uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów, ale jeżeli zamierza działać w większej skali – może z tych uproszczeń zrezygnować i musi wtedy prowadzić księgi rachunkowe.

Stowarzyszenie rejestrowe prowadzi bieżącą księgowość, w tym sporządza roczne sprawozdanie finansowe wg zasad Ustawy o Rachunkowości ze swojej działalności i składa je do właściwego urzędu skarbowego wraz z roczną deklaracją CIT-8. Obowiązek prowadzenia księgowości i składania sprawozdań finansowych z działalności jest aktualny również wtedy, gdy stowarzyszenie nie prowadzi żadnych działań.

W stowarzyszeniu zwykłym ilość członków jest znacznie mniejsza. Wystarczą 3 osoby fizyczne, które zarejestrują stowarzyszenie w rejestrze starosty właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia. Nie posiada ono pełnej osobowości prawnej, a także nie korzysta z różnych form finansowania takich jak: składki członkowskie, darowizny, spadki, dotacje itp. Stowarzyszenie zwykłe może przekształcić się w rejestrowe, o ile zgromadzi co najmniej 7 członków.

Do 9.11.2018 roku KGW mogły rejestrować się jako jednostka organizacyjna kółka rolniczego. Tak powstałe KGW działały w oparciu o ustawę z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników. Z inicjatywą założenia tej organizacji mogło wystąpić co najmniej dziesięć osób, w tym co najmniej osiem osób prowadzących gospodarstwa rolne jako ich właściciele, posiadacze lub użytkownicy. Każde koło gospodyń wiejskich, nadal działające jako jednostka kółka rolniczego, ma prawo do korzystania z pomocy organizacyjno-instruktażowej, finansowo-gospodarczej i prawnej kółek rolniczych, spółdzielni kółek rolniczych oraz związków rolników, kółek i organizacji rolniczych. Podstawowym źródłem finansowania KGW są składki członkowskie.

EWIDENCJA PRZYCHODÓW I KOSZTÓW

KGW jest zobowiązane do prowadzenia określonej formy ewidencji przychodów i kosztów, jednak samo decyduje o tym jaką ewidencję zamierza prowadzić.

Do wyboru pozostają dwie formy ewidencji: Uproszczona Ewidencja Przychodów i Kosztów oraz Księgi Rachunkowe.

Możliwość stosowania uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów (UEPiK) pojawiła się w 2015 roku. Organizacja nie prowadzi pełnej księgowości, tylko uproszoną. Jest zwolniona z obowiązku przygotowywania corocznego sprawozdania finansowego. Nie dotyczą jej skomplikowane zasady z ustawy o rachunkowości. To opcja specjalnie dla organizacji pozarządowych - zasady uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów opisuje ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Od tego skąd pochodzą środki na realizację celów KGW zależy sposób rozliczania dochodów. Tabela pokazuje daną formę ewidencji i źródło przychodów:

Uproszczona Ewidencja Przychodów i Kosztów (UEPiK)	Wyłącznie Księgi rachunkowe
• składki członkowskie, • dochody z majątku KGW, • zapisy (spadki), • darowizny, • dochody z własnej działalności (sprzedaż żywności regionalnej, rękodzieła, itp.), • nagrody, • odsetek od środków na rachunku bankowym, • dotacje, • pomoc finansowa z budżetu państwa.	• działalność statutowa odpłatna, • działalność gospodarcza, • przychód z 1 % (status OPP), • loterie, • licytacje*, • ofiarność publiczna*. ** Jeżeli nie jest to związane z działalnością statutową konieczna rezygnacja z UEPiK, prowadzenie ksiąg*

Na podstawie art. 24 ust.1 ustawy o KGW: Koło Gospodyń Wiejskich może prowadzić działalność zarobkową i uzyskiwać przychody do kwoty 100 000 zł – po jej przekroczeniu od przyszłego roku obrotowego przechodzi na księgi rachunkowe.

Jeżeli KGW rezygnuje z prowadzenia ksiąg rachunkowych na rzecz uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów, to o wyborze UEPiK koło musi zawiadomić naczelnika urzędu skarbowego, właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym (za pośrednictwem powiatowego biura Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w przypadku rejestracji w KRKGW).

Zgłoszenia tego powinno dokonać się w terminie 30 dni od rozpoczęcia działalności. Jeżeli KGW nie dotrzyma terminu, zobowiązane jest do prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzenia sprawozdania finansowego zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości. Zgłoszenie wyboru UEPiK może nastąpić w kolejnym okresie rozliczeniowym (kolejnym roku podatkowym).

Koło, które wybrało uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów, musi rozliczyć się z urzędem skarbowym z podatku od osób prawnych, czyli sporządzić i wysłać do Urzędu Skarbowego deklarację CIT-8. Deklaracja CIT-8 to informacja o tym, jakie koło miało przychody i koszty w poprzednim roku podatkowym, a także czy będzie płaciło podatek dochodowy od osób prawnych. Zakres działalności większości kół sprawia, że zazwyczaj korzystają one ze zwolnienia z obowiązku płacenia podatku dochodowego od osób prawnych, jednak muszą to wykazać m.in. właśnie za pomocą formularza CIT-8.

Koła prowadzące uproszczoną ewidencję, których rok obrotowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym, składają CIT-8 w urzędzie skarbowym do 31 marca roku następującego po roku podatkowym (tym, którego dotyczy rozliczenie).

SPRZEDAŻ

Koło Gospodyń Wiejskich może prowadzić działalność zarobkową (sprzedaż podczas festynów, jarmarków, itp.) i uzyskać przychód ze sprzedaży żywności regionalnej, wyrobów sztuki ludowej, a także biletów wstępu na występy artystyczne koła. W rozumieniu ustawy o VAT, sprzedaż ta podlega opodatkowaniu działalności gospodarczej a KGW są uznane za podatników podatku od towarów i usług. Jednak na podstawie art. 113 ust. 1 i ust. 9 ustawy o VAT, KGW może skorzystać ze zwolnienia od tego podatku – jeżeli wartość sprzedaży nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 200 000 zł (nie wliczając do wartości sprzedaży kwoty podatku). Jednak należy zauważyć, iż Koła prowadzące UEPiK muszą mieć na uwadze przepisy mówiące, iż nie mogą przekroczyć kwoty 100 000 zł.

Należy pamiętać również, że zabronione jest sprzedawanie napojów alkoholowych (np. nalewek) o zawartości alkoholu powyżej 1,2% nie posiadających polskich znaków akcyzowych.

W przypadku sprzedaży własnych napojów alkoholowych w postaci wytworzonych nalewek, KGW musi posiadać:
• zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych wydane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta),
• kasę rejestrującą (od pierwszej sprzedaży).

Bibliografia:
• Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz.U. 2018 poz. 2212 z późn. zm.),
• Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. 1989 Nr 20 poz. 104)
• Poradnik „Jak prowadzić finanse Koła Gospodyń Wiejskich" Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
• Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2021 poz. 1119 z późn. zm.),
• Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2018 r., poz. 2212 z późn. zm.),
• Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2003 Nr 96 poz. 873)